

Kristina Nyström & Dan Johansson

Sysselsättningsproblemet: räcker antalet arbetsgivare till?

En sällan diskuterad fråga är om det inom överskådlig framtid kommer att finnas tillräckligt många nya och växande företag för att sysselsättningen ska öka? Vår slutsats i artikeln* är att detta kräver radikala förbättringar av företagsklimatet och att det är tveksamt om det ekonomiskt önskvärda är det politiskt möjliga. Risken är därför att vi kommer att få leva med bristande sysselsättning under lång tid framöver.

Sysselsättningspolitiken är en av de mest debatterade frågorna i politiska sammanhang och ett ständigt aktuellt ämne för den nationalekonomiska forskningen. En anledning är att arbetslöshet, förutom att orsaka stora ekonomiska kostnader, bidrar till omfattande social utslagning. Regeringens målsättning är att den öppna arbetslösheten ska vara högst 4 procent. En alternativ formulering av regeringens sysselsättningsmål är en sysselsättningsgrad¹ på 80 procent (Regeringskansliet 2006). Även arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer har kommit med konkreta mål för sysselsättningen. Ett exempel är TCO, som vill se 300 000 nya

jobb under den kommande tioårsperioden (TCO 2006). Ett annat är Svenskt Näringsliv, som formulerar ett program för att skapa 500 000 nya privata jobb under fem år (Svenskt Näringsliv 2006).

Att ökad sysselsättning är en viktig framtidsfråga är alla överens om, liksom att den ekonomiska politiken som kommer att föras har avgörande betydelse för om målet uppnås eller ej. De åtgärder och tillvägagångssätt som presenteras för att nå målet skiljer sig dock. Ett av regeringens medel är skapandet av de nya så kallade plusjobben,

Kristina Nyström och **Dan Johansson**

är båda fil dr i nationalekonomi och verksamma vid Ratio, Näringslivets forskningsinstitut.

Kristina.Nystrom@ratio.se

Dan.Johansson@ratio.se

*Vi är tacksamma för kommentarer från Nils Karlson, seminariedeltagare vid Internationella Handelshögskolan i Jönköping och Ratio. Dan Johansson tackar Sparbanksstiftelsen Alfa för finansiellt stöd.

1. Sysselsättningsgraden beräknas som andelen av arbetskraften i åldern 20–64 år som arbetar. Observera att arbetskraft inte är detsamma som den vuxna befolkningen, till exempel ingår inte förtidspensionärer i arbetskraften.

som beräknas ge 20 000 jobb (undanträngningseffekter oräknade). Mycket av den offentliga debatten har kretsat kring utbudet av arbetskraft, och då inte minst kring förslaget att sänka skatterna på arbete (för främst låg- och medelinkomsttagare) och finansiera detta genom lägre ersättningsnivåer i socialförsäkringssystemen. Syftet skulle vara att göra det relativt lönsammare att arbeta jämfört med att inte arbeta, och därmed stimulera människor att söka och ta erbjudna arbeten.

Den här artikeln fokuserar istället på efterfrågan på arbetskraft. Kan vi förvänta oss att det kommer att finnas tillräckligt många arbetsgivare för att öka sysselsättningen i någon nämnvärd utsträckning?² Från andra världskriget till början av 1990-talet har utbyggnaden av den offentliga sektorn fungerat som sysselsättningsmotor. En ytterligare expansion, vilket till exempel föreslagits av Vänsterpartiet,³ skulle kräva en höjning av det svenska skattetrycket. Det redan höga skattetrycket, ökade möjligheter till rörlighet och skärpt skattekonkurrens från länder med betydligt lägre skattetryck leder snarare till en press nedåt på de svenska skatterna, varför detta alternativ får anses svårgenomförbart. Vi utgår därför från att den ökade sysselsättningen ska tillkomma i privata företag.

Även om det råder delade meningar om hur "faktisk" arbetslöshet ska definieras och hur hög den "faktiska" arbetslösheten är (Hamilton 2005; Holmlund 2005a, b, 2006; Uddén Sonnegård 2006) står det klart att en stor andel av den arbetsföra befolkningen inte arbetar; se exempelvis Jonasson och Petersson (2004). I en uppmärksam studie visar till exempel Edling (2005) att drygt en miljon människor, motsvarande närmare en femtedel av individerna i åldrarna 20–64 år, uppstår någon form av ersättning för

arbetslöshet eller ohälsa. Målsättningen för den ekonomiska politiken bör, enligt vår uppfattning, vara att bereda en icke oväsentlig andel av dessa tillträde till reguljära arbeten. Denna uppsats tar därför avstamp i det ambitiösa sysselsättningsmålet att skapa 500 000 nya privata jobb netto på fem år genom att undersöka vilken nyetablerings- och tillväxttakt i nya och befintliga företag som skulle krävas för att nå detta mål. Är det möjligt att under fem år skapa 500 000 nya jobb netto i svenskt näringsliv? Om så är fallet, kan vi inom en femårsperiod halvera andelen individer som uppstår ersättningar för arbetslöshet eller ohälsa till 10 procent av den arbetsföra befolkningen. Om inte, får vi under överskådlig tid leva med att en stor andel av den arbetsföra befolkningen står utanför den reguljära arbetsmarknaden och med de ekonomiska och sociala konsekvenser som detta medför.

Nyföretagande, sysselsättning och sysselsättningsutveckling i nya företag

Ett nettotillskott av 500 000 nya privata jobb kan förenklat ske antingen genom att nya företag etableras, att befintliga företag expanderar eller genom en kombination av dessa alternativ. Låt oss studera de två förstnämnda alternativen var och ett för sig och sedan göra en samlad bedömning.

Nyttillkomst av företag

Den officiella svenska statistiken för nyföretagande i Sverige produceras av Institutet

---

2. Oss veterligen har ingen sådan analys gjorts tidigare.

3. Vänsterpartiet föreslår 200 000 nya jobb i offentlig sektor.

för tillväxtpolitiska studier (ITPS) i samarbete med Statistiska centralbyrån (SCB). Statistiken baseras på en urvalsundersökning genomförd med SCB:s företagsdatabas som grund. Företagsdatabasen inkluderar aktiebolag, handels- och kommanditbolag, samt vissa stiftelser. Bolag inom den finansiella sektorn, liksom affärsverk, ingår inte. Däremot ingår statlig och kommunal verksamhet som drivs i bolagsform.⁴ Jordbruk, skogsbruk och fiske ingår i företagsdatabasen, men exkluderas i urvalsundersökningen och ingår därför inte i den officiella nyföretagarstatistiken. Ett företag definieras som nytt om verksamheten är helt nystartad, eller om en verksamhet som varit vilande under minst två år återupptagits. Enligt denna statistik etablerades under perioden 1994–2004 i genomsnitt drygt 36 000 nya företag per år, vilka i genomsnitt sysselsatte sammanlagt cirka 64 000 personer⁵ (tabell 1). Detta innebär att antalet sysselsatta per nyetablerat företag i genomsnitt var 1,7. En nackdel med denna statistikkälla är att urvalsundersökningen som undersökningsmetod gör det svårt att följa förändringen av de enskilda företagens sysselsättning över tiden.⁶

Med anledning av detta utgår vi i vår analys från SCB:s statistik ”Ekonomisk redogörelse för företagen”. Liksom ITPS nyföretagarstatistik baseras denna på SCB:s

4. Trots detta kan företagsdatabasen i huvudsak sägas återspegla den ekonomiska verksamheten i den privata sektorn. Se SCB (1998) för en ytterligare beskrivning.

5. Statistiken har publicerats sedan 1987, med successivt ökande urvalsstorlek. I likhet med ITPS väljer vi här att redovisa de siffror som finns tillgängliga för det senaste decenniet.

6. Ytterligare information om statistiken finns i exempelvis ITPS (2005).

Tabell 1. Antal nyetablerade företag i Sverige enligt ITPS, 1994–2004. Källa: ITPS (2005).

	Genomsnitt												
	1994–1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1998–2001	2001–2004	1994–2004			
Antal företag	34 672	35 006	36 009	37 047	34 037	35 816	38 745	35 517	37 348	36 413	41 608	36 029	36 565
Antal sysselsatta	65 766	59 992	59 208	63 657	56 580	69 711	78 724	61 014	63 267	59 232	65 969	61 014	63 920
Genomsnittligt antal sysselsatta per företag	1,9	1,7	1,6	1,7	1,7	1,9	2,0	1,7	1,7	1,6	1,6	1,7	1,7

företagsdatabas.⁷ Till skillnad från nyföretagarstatistiken från ITPS är detta sedan 1996 en totalundersökning.⁸ För vår analys har denna statistik således två avgörande fördelar: samtliga nya företag inkluderas och det går att följa de enskilda företagens sysselsättning över tiden. Då syftet med föreliggande analys bland annat är att få en uppfattning om nyföretagandets betydelse för sysselsättningen över tiden är denna statistikkälla att föredra framför ITPS nyföretagarstatistik.

Introduktionen av den nya totalundersökningsmetoden var förknippad med en del kvalitetsproblem de första åren. Alla företag kom inte med år 1996, och flera av de företag som definierats som nya 1997 var redan befintliga företag. Nyttillkomsten av företag för år 1997 är därför något överskattad.⁹ År 2001 är det sista året som är tillgängligt för vår analys, vilken därför avgränsas till åren 1998–2001.

Av *tabell 2* framgår att det i genomsnitt tillkom cirka 26 000 företag som sysselsatte 93 000 personer. Den lägre siffran när det gäller antalet nya företag jämfört med ITPS nyföretagarstatistik kan till viss del förklaras av att vi valt att avgränsa analysen till företag som uppvisar någon verklig ekonomisk aktivitet. Vi har exkluderat nya företag som inte uppvisar någon omsättning eller sysselsättning. Den högre sysselsättningsciffran kan delvis förklaras av att ”Ekonomisk redogörelse för företagen” täcker fler branscher

än ITPS nyföretagarstatistik, eftersom även de agrara sektorerna ingår.

Vad krävs för att skapa 500 000 nya jobb på fem år?

En studie av Nyström (2006b) visar att nya företag som grupp inledningsvis visar en sysselsättningsmässig tillväxt. Enligt studien är en femprocentig tillväxt av sysselsättningen per år hos en kohort av företag ett rimligt antagande. Låt oss benämna den årliga tillkomsten av sysselsatta i nya företag x . Vi kan då formulera följande ekvation för att beräkna hur stor denna årliga tillkomst måste vara för att efter fem år nå målet om 500 000 sysselsatta:

$$x * 1,05^4 + x * 1,05^3 + x * 1,05^2 + x * 1,05 + x = 500\,000 \quad (1)$$

7. I likhet med ITPS statistik innebär detta att aktiebolag, handels- och kommanditbolag samt vissa stiftelser inkluderas, kommunal och statlig verksamhet i form av till exempel affärsverk exkluderas, verksamhet som stat och kommuner valt att driva i bolagsform inkluderas och att den finansiella sektorn exkluderas. Däremot ingår jordbruks-, skogsbruks- och fiskerinäringarna.

8. Fram till 1996 ingick samtliga större företag i ”Ekonomisk redogörelse för företagen”, medan uppgifter för de mindre företagen baserades på en urvalsundersökning. Eftersom de flesta nya företag är små hade denna statistikkälla tidigare en bristande täckning av nya företag.

9. En utförlig beskrivning av denna statistik finns i SCB (1998) och Nyström (2006a).

Tabell 2. Antal nya och nedlagda företag samt sysselsatta i dessa företag 1998–2001. Källa: SCB ”Ekonomisk redogörelse för företagen”.

	1998	1999	2000	2001	Genomsnitt 1998–2001
Antal nya företag	26 807	23 645	28 672	26 054	26 294
Antal nedlagda företag	26 224	23 002	17 822	19 423	21 618
Antal sysselsatta i nya företag	74 518	93 783	108 533	95 266	93 025
Antal sysselsatta i nedlagda företag	108 859	94 143	103 614	85 658	98 068

Not: Företag utan omsättning eller sysselsättning är exkluderade.

Löser vi ut x ur denna ekvation får vi att x är 90 488, det vill säga att det krävs drygt 90 000 sysselsatta i nya företag per år för att under det sista året uppnå totalt 500 000 nya sysselsatta. Detta är i paritet med det årliga sysselsättningsstillskottet från nya företag som uppmättes i "Ekonomisk redogörelse för företagen". Tabell 2 visar att de nyetablerade företagen emellertid till stor del ersätter företag som läggs ned. Vissa år räcker sysselsättningsstillskottet i de nya företagen inte ens till för att kompensera sysselsättningsbortfallet till följd av nedläggningarna. Därför krävs förmodligen även fortsättningsvis att cirka 26 000 företag bildas årligen bara för att upprätthålla nivån på sysselsättningen. Om man utöver detta vill öka sysselsättningen med ytterligare 500 000 personer på en femårsperiod skulle detta, med hjälp av räkneexemplet ovan, kräva ett fördubblat nyföretagande, givet att dessa företag uppvisade samma sysselsättningsmönster.

Det kan också vara intressant att göra en kort internationell jämförelse när det gäller det svenska nyföretagandet. Detta är problematiskt, bland annat därför att

definitionen av nya företag skiljer sig mellan olika länder. *Global Entrepreneurship Monitor* (GEM) är ett internationellt projekt som syftar till att jämföra och analysera entreprenörskap i 40 länder. En viktig del av arbetet är att ta fram jämförbar statistik, och denna källa anses relativt tillförlitlig. I tabell 3 visas ett urval av de europeiska länder som ingår i denna studie. Eftersom antalet sysselsatta i de nya företagen kan förväntas samvariera med befolkningens storlek redovisas dessutom befolkning, samt antal sysselsatta i nya företag per tusen invånare i de olika länderna.

För Sveriges del är det rapporterade antalet sysselsatta i nya företag i ungefär samma storleksordning som i "Ekonomisk redogörelse för företagen". Sverige har, näst efter Belgien och Frankrike, det lägsta antalet sysselsatta i nya företag per tusen invånare. En fördubbling av sysselsättningen i nya företag skulle innebära en fördubbling av antalet sysselsatta i nya företag från drygt elva till 22 sysselsatta per tusen invånare. Av de länder som rapporteras nedan är det endast Irland som överträffar denna siffra. De länder som ligger i närheten av 200 000

Tabell 3. Sysselsatta i nya företag, befolkning och sysselsättning i nya företag per tusen invånare i några europeiska länder, 2003. Källa: Reynolds med flera (2004) samt Eurostat (2006).

Land	Sysselsättning i nya företag	Befolkning (tusental)	Sysselsättning i nya företag per tusen invånare
Irland	112 731	4 028	28,0
Grekland	219 392	11 041	19,9
Storbritannien	1 188 285	59 652	19,9
Tyskland	1 644 569	82 532	19,9
Nederländerna	311 231	16 258	19,1
Ungern	188 800	10 117	18,7
Danmark	92 937	5 398	17,2
Portugal	158 894	10 475	15,2
Finland	66 408	5 220	12,7
Sverige	103 492	8 976	11,5
Belgien	78 414	10 396	7,5
Frankrike	448 354	59 901	7,5

Not: År 2003 är senast tillgängliga år.

sysselsatta i nya företag har alla över tio miljoner invånare.

Sysselsättningsstillväxt i existerande företag

Den andra möjligheten att skapa nya jobb i den privata sektorn är att redan befintliga företag expanderar sin verksamhet. I *tabell 4* visas det totala antalet företag, antalet företag som har någon omsättning eller sysselsättning, det vill säga företag som kan betraktas som ekonomiskt aktiva och det totala antalet sysselsatta i företagen. Om vi inledningsvis antar att sysselsättningsökningen har potential att ske i samtliga företag, oavsett om de inledningsvis är aktiva eller ej, skulle en ökning av sysselsättningen med 500 000 på fem år öka antalet anställda i dessa dryga 300 000 företag med cirka 22 procent till cirka 2,7 miljoner personer. Antalet sysselsatta per företag skulle i genomsnitt öka med 1,5 personer till i genomsnitt drygt nio personer, motsvarande en ökning på cirka 20 procent. Vi kan dock konstatera att det genomsnittliga antalet sysselsatta varit relativt konstant på drygt sju sysselsatta per företag. Detta måste därför betraktas som en mycket kraftig ökning av sysselsättningen. Antar vi att sysselsättningsökningen endast sker i de ekonomiskt aktiva företagen innebär det att den genomsnittliga företags-

storleken behöver öka med cirka 22 procent från cirka 11,5 till drygt 14 personer.

Är dessa scenarier för nyföretagande och sysselsättningsökning i redan existerande företag möjliga att uppnå? Hittills har de analyserats var och en för sig, och det är troligt att sådana kraftiga ökning kräver omfattande förändringar av den ekonomiska politiken. Om vi skulle anta att lika delar av den nya sysselsättningen skulle komma från nya företag, och den andra från expanderande befintliga företag, skulle det innebära en ökning av etableringstakten av nya företag med 50 procent och en ökning av sysselsättningen i befintliga företag med 11 procent. Även detta måste betraktas som mycket kraftiga ökning. Det är också värt att notera att en så genomgripande förändring som en total konkurrensutsättning av utbildnings- vård och omsorgssektorn, när dessa sektorer antas uppvisa samma mönster när det gäller nyföretagande som andra sektorer skulle, enligt Nyström (2006b), kunna generera drygt 100 000 nya jobb under en femårsperiod.

För att ytterligare belysa vilken sysselsättningsexpansion 500 000 nya jobb skulle innebära är det intressant att sätta in resonemanget i ett större sammanhang. I *figur 1* visas befolknings- och sysselsättningsut-

Tabell 4. Antal företag, antal sysselsatta och genomsnittligt antal sysselsatta i samtliga företag. Källa: SCB: "Ekonomisk redogörelse för företagen".

	1998	1999	2000	2001	Förändring 1998–2001 (%)
Antal företag, totalt	288 212	288 855	299 705	306 336	6,3
Antal företag med omsättning och sysselsättning	185 014	185 045	190 934	191 958	3,8
Antal sysselsatta, totalt	2 101 219	2 137 117	2 225 290	2 226 882	4,2
Genomsnittligt antal sysselsatta per företag, totalt	7,3	7,4	7,4	7,4	1,3
Genomsnittligt antal sysselsatta i företag med omsättning och sysselsättning	11,4	11,5	11,7	11,6	1,8

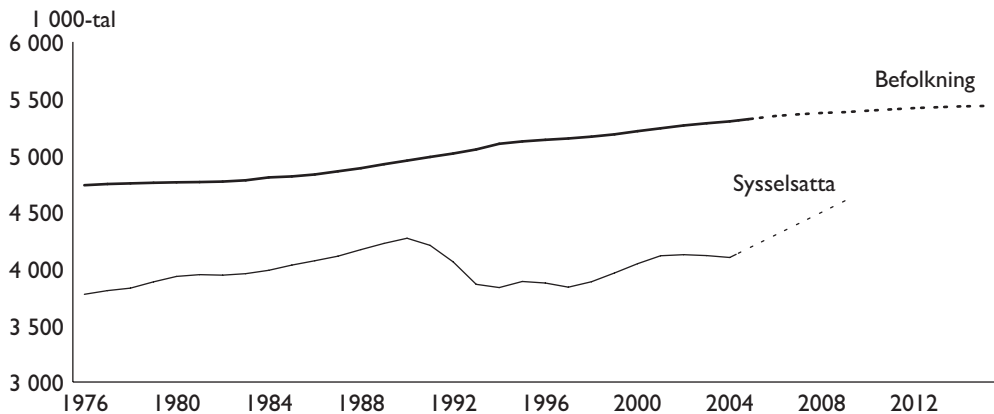
veckling för personer i åldrarna 20–64 år för perioden 1976–2004. I diagrammet representeras SCB:s befolkningsprognos för 2005–15 av den streckade linjen i befolkningskurvan. Den streckade delen av sysselsättningskurvan åskådliggör resultatet av en ökning av sysselsättningen med 500 000 personer under fem år. För enkelhetens skull har det i diagrammet antagits att sysselsättningen ökar med 100 000 per år. Dessa 500 000 nya jobb skulle innebära att sysselsättningen ökar från dagens (2004) 4,1 miljoner sysselsatta till 4,6 miljoner sysselsatta i åldern 20–64.¹⁰ Med mycket god marginal skulle det högsta antalet sysselsatta som observerats under perioden passeras, nämligen sysselsättningen för år 1990, vilken uppgick till drygt 4,2 miljoner. Sysselsättningen skulle då expandera lika snabbt som sysselsättningen minskade under början på 1990-talet. Detta kan inte anses vara rimligt, utan drastiska reformer, då 1990-talskrisen tillsammans med de stora ekonomiska kriserna under 1920- och 1930-talen, samt oljekriserna på 1970-talet, var en av de kraftigaste ekonomiska kriserna under

1900-talet.¹¹ Vi kan dessutom konstatera att denna sysselsättningsexpansion skulle ske samtidigt som befolkningstillväxten i arbetsför ålder förväntas plana ut något under de närmsta tio åren. Dessutom vet vi att ungefär hälften av befolkningen skulle vilja sluta arbeta före 65 års ålder, samtidigt som endast drygt 6 procent vill fortsätta arbeta efter 65 års ålder (Soidre 2005). Som framgår av figuren ökade visserligen sysselsättningen med nära 500 000 personer mellan 1976 och 1990. Men detta tog 14 år och inte fem. Ökningen motsvarar också ett nettotillskott på cirka 36 000 personer per år och inte 100 000. Dessutom skedde ökningen huvudsakligen i offentlig sektor (Davidsson & Henrekson 2002, figur 2).

En annan fråga som behöver beröras i detta sammanhang är hur snabbt det

10. För att nå upp till, och bibehålla, regeringens mål om en sysselsättningsgrad på 80 procent behöver sysselsättningen öka med över 200 000 personer till 4,3 miljoner år 2015.

11. 1970-talets oljekriser orsakade inte heller någon kraftig ökning av arbetslösheten (Fregert och Jonung 2003).

Figur 1. Befolknings- och sysselsättningsutveckling i åldern 20–64, 1976–2015 (inklusive prognos). Källa: Sysselsättningsciffrorna baseras på SCB:s AKU undersökningar, Befolkningsstatistiken baseras på SCB:s befolkningsstatistik (SCB 2006).

är möjligt att åstadkomma denna typ av kraftiga sysselsättningsförändringar. Här kan vi ta hjälp av tidigare forskning som studerat sambandet mellan entreprenörskap och ekonomisk tillväxt och sysselsättning. Reynolds med flera (2004) studerar detta samband för cirka 30 länder och visar att det i stort sett inte finns någon korrelation mellan entreprenörskap (mätt som antalet nyetableringar) och ekonomisk tillväxt under samma år. Om man istället studerar korrelationen mellan entreprenörskap och tillväxt över en längre tidsperiod, så ökar korrelationen. En studie av Fritsch och Mueller (2004), som fokuserar på de regionala sysselsättningseffekterna av nyföretagande, visar att det kan ta upp till åtta år innan den maximala effekten av nyföretagande på regional utveckling uppnås. Vi kan dessutom förvänta oss att det tar ett antal år att genomföra de förändringar som behövs för att öka etableringen och expansionen av företag. Fem år är därför antagligen en alldeles för kort tid för att åstadkomma en så kraftig sysselsättningsexpansion som diskuterats här. Långsiktiga strategier och tålamod är därför nödvändiga för att uppnå resultat. Detta bör politiker och andra som försöker öka nyföretagande och tillväxt ha i åtanke när de utarbetar strategier för ökat entreprenörskap och tillväxt.

Slutsatser och avslutande reflektioner

Utgångspunkten för denna artikel har varit att analysera möjligheten att skapa 500 000 nya privata jobb under fem år. Givet vad vi vet om nyföretagande och sysselsättning i de privata företagen, skulle det krävas antingen åtminstone ett fördubblat nyföretagande, eller att varje befintligt företag i genomsnitt ökar sin sysselsättning med mer än 20

procent, för att målet skulle uppnås. I ett internationellt perspektiv skulle det innebära att nyföretagandet i absoluta tal ska nå den nivå som observerats i länder med fler än tio miljoner invånare. För att skapa 500 000 nya jobb, eller nå regeringens sysselsättningsmål, behövs att sysselsättningen blir högre än den var i början på 1990-talet innan den kraftiga ekonomiska krisen slog till. Vi kan således konstatera att, den visserligen retoriskt tilltalande, målsättningen på ytterligare 500 000 sysselsatta på så kort tid som fem år är svår att uppnå. För att nå målet måste radikala förändringar av den ekonomiska politiken ske. En så genomgripande reform som en total privatisering av stora delar av offentlig sektor bedöms "bara" ge drygt 100 000 nya sysselsatta under en femårsperiod. Dessutom kommer det att ta tid att genomdriva sysselsättningskapande reformer och tid innan de får effekt.

Att kraftigt öka den privata sysselsättningen ställer således den svenska ekonomin inför en formidabel utmaning. En politik som huvudsakligen fokuserar på ett ökat utbud av arbetskraft bedömer vi som otillräcklig. Utbudet av arbetskraft finns – den bristande sysselsättningen är ett belegg för det. Den utveckling som vi sett under de senaste åren i den svenska ekonomin pekar på att Sverige, liksom flera andra länder, i hög grad upplever fenomenet "jobblös tillväxt", det vill säga trots ekonomisk tillväxt så uteblir de nya jobben (se t ex Davis & Henrekson 2006). Rimligtvis är en bristande efterfrågan på arbetskraft en bidragande förklaring. En politik som syftar till att öka efterfrågan på arbetskraft genom att öka enskilda individers möjlighet och vilja att starta och expandera företag bör därför vara ett naturligt och viktigt inslag i en politik för ökad sysselsättning. Tidigare forskning har pekat ut tre reformer

med stor potential att öka nyetableringen och expansionen av privata företag (t ex Henrekson & Johansson 1999). För det första ökad näringsfrihet, främst inom den offentliga sektorn. Det är naturligt att restriktioner, till exempel vinstförbud, på privat entreprenörskap och privat företagande har en hämmande effekt på antalet nya expanderande privata företag. För det andra sänkta skatter på såväl arbete som kapital. Skattesystemet har i princip dödat (den vita) marknaden för hushållsnära tjänster, orsakar ineffektiv arbetsdelning och ger dåliga incitament för produktivt entreprenörskap (jmf Baumol 1990). För det tredje en avreglering av arbetsmarknaden. Arbetsmarknadslagstiftningen verkar utgöra ett hinder för många företag att anställa, främst mindre (t ex NUTEK 2005; Rauhut & Falkenhall 2005). Samtidigt är det vår uppfattning att den politiska viljan att genomföra de reformer som krävs för fler och växande företag saknas. Vår slutsats är därför att sysselsättningsproblemet kommer att bestå under lång tid: arbetsgivarna kommer inte att räcka till.

Referenser

- Baumol W (1990) "Entrepreneurship: Productive, Unproductive and Destructive" *Journal of Political Economy*, vol 98, s 893–921.
- Davidsson P & Henreksson M (2002) "Determinants of the Prevalence of Start-ups and High-Growth Firms" *Small Business Economics*, vol 19, s 81–104.
- Davis S & M Henrekson (2006) "Tillväxten och sysselsättningen i 90-talskrisens kölvatten" i Freeman R, Swedenborg B & Topel R (red) *Att reformera välfärdsstaten. NBER Rapporten II*. SNS Förlag, Stockholm.
- Edling J (2005) *Alla behövs – blott arbetsmarknads-politik skapar inga nya jobb*. www.timbro.se (2006-08-28).
- Eurostat (2006) "Long Term Population Projections at National Level" Eurostat Population and Social Conditions, www.eurostat.cec.eu.int (2006-02-28).
- Fregert K & Jonung L (2003) *Makroekonomi. Teori, politik och institutioner*. Studentlitteratur, Lund.
- Fritsch M & Mueller P (2004) "Effects of Business Formation on Regional Development over Time" *Regional Studies*, vol 38, s 961–975.
- Hamilton C B (2005) "Statistisk städning leder fel" *Ekonomisk Debatt*, årg 33, nr 8, s 78–79.
- Henrekson M & Johansson D (1999) "Institutional Effects on the Evolution on the Size Distribution of Firms" *Small Business Economics*, vol 12, s 11–23.
- Holmlund B (2005a) "Hur hög är egentligen arbetslösheten i Sverige?" *Ekonomisk Debatt*, årg 33, nr 6, s 6–20.
- Holmlund B (2005b) "Arbetslösheten behöver inte omdefinieras" *Ekonomisk Debatt*, årg 33, nr 8, s 79–80.
- Holmlund B (2006) "Svar till Eva Uddén Sonnegård" *Ekonomisk Debatt*, årg 34, nr 1, s 59–60.
- ITPS (2005) *Nyföretagandet i Sverige 2003 och 2004*. Sveriges officiella statistik, S2005:008, ITPS/SCB, Örebro.
- Jonasson E & Pettersson L (2004) "Employment and Non-Employment: A Study of the Swedish Labour Market" i Södersten B (red) *Globalization and the Welfare State*. MacMillan, Palgrave.
- NUTEK (2005) *Den första anställningen – hinder och möjligheter att anställa en första person*. R 2005:01, NUTEK, Stockholm.
- Nyström K (2006a) *Entry and Exit in Swedish Industrial Sectors*. Doktorsavhandling, Nationalekonomiska institutionen, Internationella Handelshögskolan i Jönköping.
- Nyström K (2006b) "Den offentliga sektorn och nyföretagandet – nya villkor för nyföretagande och sysselsättning i skola, vård och omsorg" i Johansson D & Karlson N (red) *Svensk utvecklingskraft*. Ratio förlag, Stockholm.
- Rauhut D & Falkenhall B (red) (2005) *Arbetsrätt, rörlighet och tillväxt*. Institutet för tillväxtpolitiska studier, Östersund.
- Regeringskansliet (2006) "Sysselsättningspaketet" www.regeringen.se/sb/d/5473/a/42452 (2006-03-02).
- Reynolds P, Bygrave W & Autio E (2004) *Global Entrepreneurship Monitor: 2003 Executive Report*. Babson Collage, Babson Park MA.

- SCB (1998) *Ekonomisk redogörelse för företagen 1996*. SM 9801, Statistiska centralbyrån, Örebro.
- SCB (2006) "Sveriges statistiska databaser" SCB, www.scb.se (2006-01-25).
- Soidre T (2005) "Vill vi jobba till 65 – eller kanske längre? Arbetsförhållandens betydelse för äldre medelålders kvinnors och mäns preferenser" *Arbetsmarknad & Arbetsliv*, nr 2, s 107–121.
- Svenskt Näringsliv (2006) "Anförande av Urban Bäckström vid Svenskt Näringslivs Göteborgskonferens den 16 november 2005" www.svensktnaringsliv.se (2006-01-25).
- TCO (2006) "Sverige behöver 300 000 nya jobb – delrapport 1" TCO, Stockholm.
- Uddén Sonnegård E (2006) "Mått som speglar utanförskapet behövs i debatten" *Ekonomisk Debatt*, årg 34, nr 1, s 55–58.